

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа**, 1978 року народження, м. Стамбула, громадянин Іраку, освіта вища: закінчив у 2020 році Київський національний університет будівництва і архітектури, здобувши ступінь вищої освіти магістра за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування». З 2020 року навчався в аспірантурі кафедри архітектурного проектування цивільних будівель і споруд Київського національного університету будівництва і архітектури (очна форма навчання), виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Архітектура та містобудування». У квітні 2024 р. здобувача було відраховано за власним бажанням (наказ № 613/2 від 04.04.2024), а в лютому 2025 р. поновлено для захисту дисертації (наказ №290/30/25 від 20.02.2025 р.).

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Київського національного університету будівництва і архітектури від 04.03.2025 року № 45/65/25, у складі:

Голова разової спеціалізованої вченої ради - **Ковальська Гелена Леонідівна**, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри теорії архітектури і архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури;

Рецензент - **Товбич Валерій Васильович**, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри інформаційних технологій в архітектурі Київського національного університету будівництва і архітектури;

Рецензент - **Щурова Вікторія Анатоліївна**, кандидат архітектури, доцент, доцент кафедри дизайну архітектурного середовища Київського національного університету будівництва і архітектури;

Офіційний опонент - **Древаль Ірина Владиславівна**, доктор архітектури, доцент, професор кафедри містобудування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова;

Офіційний опонент - **Рочняк Юрія Альфредовича**, доктор архітектури, доцент, професор кафедри архітектурного проектування Інституту архітектури та дизайну Національного університету «Львівська політехніка» на засіданні «15» квітня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» **Мустафі Махмуду Абдулгані Мустафі** на підставі публічного захисту дисертації «Принципи архітектурно-планувальної організації об'єктів громадського обслуговування у складі транспортно-пересадочних вузлів» за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування.

Дисертацію виконано в Київському національному університеті архітектури і будівництва, м. Київ.

Науковий керівник **Куцевич Вадим Володимирович**, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри архітектурного проектування цивільних будівель і споруд в Київському національному університеті архітектури і будівництва.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати, зокрема визначення основних принципів та прийомів архітектурно-планувальної організації об'єктів громадського обслуговування, що розміщуються в складі транспортно-пересадочних вузлів.

Дисертація виконана державною мовою. Оформлення дисертації відповідає вимогам, встановленим МОН, а також освітньо-науковою програмою «Архітектура та містобудування».

Здобувач має 29 наукових публікацій за темою дисертації, з них 10 статей у наукових фахових виданнях України категорії «Б», 1 стаття – у періодичному науковому фаховому виданні інших держав, внесеному до міжнародної наукометричної бази Scopus, 18 тез наукових доповідей у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Архитектурно-планировочная организация объектов обслуживания, расположенных на транспортно-пересадочных узлах. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Київ: КНУБА, 2021. Вип. 61. С. 309-318. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2021.61.309-318>
2. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Архітектурна виразність об'єктів обслуговування, розташованих на транспортно-пересадочних вузлах. *Просторовий розвиток*. Київ: КНУБА, 2023. Вип. 5. С.68-79. DOI: <https://doi.org/10.32347/2786-7269.2023.5.68-79>
3. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Досвід проектування і будівництва об'єктів обслуговування, розміщених на транспортно-пересадочних вузлах. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Київ: КНУБА, 2023. Вип. 67. С. 338-350. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2023.67.338-350>
4. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Фактори, що впливають на формування архітектурно-планувальної структури об'єктів обслуговування на транспортно-пересадочних вузлах. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Київ: КНУБА, 2024. Вип. 68. С. 293-303. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2024.68.293-303>
5. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Методика формування структури об'єктів обслуговування, розташованих на транспортно-пересадочних вузлах. *Містобудування та територіальне планування*. Київ: КНУБА, 2024. Вип. 85. С. 433-444. DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815X.2024.85.433-444>
6. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Основні засади формування структури транспортно-пересадочних вузлів з системою об'єктів обслуговування. *Архітектурний вісник КНУБА*. Київ: КНУБА, 2024. Вип. 29. С.52-59. DOI: <https://doi.org/10.32347/2519-8661.2024.29.52-59>
7. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Особливості формування громадсько-транспортного центру на базі транспортно-пересадочного вузла.

Містобудування та територіальне планування. Київ: КНУБА, 2024. Вип. 86. С. 130-140. DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2024.86.130-140>

8. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Особливості влаштування тимчасових об'єктів обслуговування на транспортно-пересадочних вузлах. *Просторовий розвиток*. Київ: КНУБА, 2024. Вип. 9. С. 74-83. DOI: <https://doi.org/10.32347/2786-7269.2024.9.74-83>

9. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Принципи функціональної доцільності формування вокзальних комплексів у складі транспортно-пересадочних вузлів. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Київ: КНУБА, 2024. Вип. 70. С. 295-306. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2024.70.295-306>

10. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Характеристика об'єктів обслуговування згідно класифікації транспортно-пересадочних вузлів. *Містобудування та територіальне планування*. Київ: КНУБА, 2024. Вип. 87. С. 138-147. DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815X.2024.87.138-147>

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав:

1. The Role of Photographic Documentation in the Process of Conservation of Destroyed Architectural Monuments and Centres of Historic Cities. O. Kozakova and others. Romania: International Journal of Conservation Science ISSN: 2067-533X Volume 15, Special Issue 1.2024. p. 3-16 DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.SI.01>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Поняття вузла міської структури в існуючих теоретичних дослідженнях // XII всеукраїнська наукова конференція Сучасна архітектурна освіта. Концептуальність архітектурної творчості КНУБА, Київ, 19.11.2020. с. 100-101.

2. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Вузол міської структури. Матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції «Архітектура історичного Києва» «Історія-Теорія Пактика». Київ: КНУБА, 20.11.2020, С.109-110.

3. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. «Філософія науки, техніки та архітектури в гуманістичному вимірі». Матеріали III Міжнародної науковопрактичної конференції. Київ: КНУБА.12-13.11. 2021р. с.50-52

4. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Basic principles of modernization of transport and transfer assemblies of the metro. // XIII Всеукраїнська наукова конференція "Сучасна архітектурна освіта. Етнологічні засади української архітектури". Київ: КНУБА,25.11.2021р. С.158-159.

5. Мустафа Махмуд Абдулгані. Формування архітектури сучасних транспортно-пересадочних вузлів//VII Міжнародний науково технічний форум «Архітектура та будівництво: нові тенденції і технології ,теорія та практика». Матеріали VII Міжнародна науково-технічна конференція «Архітектура історичного Києва. Інформаційні технології»; 26-27.11.2021. с.191-192.

6. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа, Куцевич В.В. Розміщення транспортно-пересадочних вузлів в структурі сучасного великого міста // Матеріали XIV Всеукраїнської наукової конференції "Сучасна архітектурна освіта. Архітектура

дизайн мистецтво України: Відновлення, реконструкція, Реставрація», КНУБА К. 24.11.2022. С. 92-93.

7. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Чернігівський вокзал. Матеріали наукової конференції на тему: «Замки Тернопільщини: до проблеми реставрації, пристосування та збереження» Наукова конференція «Історико- архітектурна спадщина Бучаччини», «Замки Тернопільщини: актуальні проблеми реставрації, пристосування та збереження». Збараж, No (13/2/2023) 17.11.2023. с. 436-439.

8. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа, Куцевич В.В. Розділення пасажиропотоків на міському та комерційному транспорті. «Філософія науки, техніки і архітектури В гуманістичному вимірі». Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: КНУБА. 10-11.11.2023. ч. II, С. 42-43.

9. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа, Куцевич В.В. Застосування інноваційних технологій в організації транспортно-пересадочних вузлів. Матеріали Міжнародного науково-технічного форуму "Архітектура, Дизайн та Будівництво: Інноваційні технології ". Київ: КНУБА, 15-16.11. 2023. С.280-281.

10. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа, Куцевич В.В. Вплив реновації прилеглих територій на значимість транспортно-пересадочних вузлів. IV The 4th International scientific and practical conference "Global science: prospects and innovations" (December 1-3, 2023) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom. 2023. 1241 p. с.376-378.

11. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа, Куцевич В.В. Принципи архітектурно-планувальної організації об'єктів обслуговування на транспортно-пересадочних вузлах. Матеріали і тези Міжнародної наукової конференції «Розвиток архітектури в Європі під час війни в Україні і після перемоги над рф», Львів, 2023 року / від. за і під. заг. ред. проф. В.І. Проскурякова - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 28-29.11. 2023.с. 90-96.

12. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа, Куцевич В.В. Особливості організації громадських просторів у транспортно-пересадочних вузлах. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених. Київ: «БУД-МАЙСТЕР-КЛАС-2023» 29.11-1.12.2023 516 с. 83-84 с.

13. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Аспекти формування високоурбанізованих багатофункціональних транспортно-пересадочних вузлів. «VI Науково-практична конференція МІСТОБУДУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ». Київ: КНУБА. 23.4.2024. с. 21.

14. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа, Куцевич В.В. Фактори, які впливають на формування об'єктів обслуговування розташованих на транспортно-пересадочних вузлах. // III Міжнародній науково-практичній 20 конференції «Інновації в архітектурі, дизайні та мистецтві: до 100-річчя факультету архітектури НАОМА». 23-24.5. 2024. Київ. НАОМА. 2024. с.9- с. 126-127.

15. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа, Куцевич В.В. Вплив динамічних змін у структурі транспортно-пересадочних вузлів на організацію об'єктів обслуговування // I The 1st International scientific and practical conference "Science in the modern world: innovations and challenges" (September 27-29, 2024) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2024. 560 p.с.27 p.167-169

16. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа, Куцевич В.В. Транспортні вузли в сучасних умовах // Міжнародний науково технічний форум «Архітектура та

будівництво: Відновлення України. Наука, технологія, практика». VIII Міжнародна науково-технічна конференція "Архітектура історичного Києва. Архітектура та Дизайн 17-18.11.2022. с. 236.

17. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа, Куцевич В.В. Особливості організації архітектури транспортнопересадочних вузлів на основі залізничних вокзалів. Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації в архітектурі, дизайні та мистецтві». 25-26.5.2023. Київ. НАОМА. 2023. с. 124-125.

18. Мустафа Махмуд Абдулгані Мустафа. Архітектурно-просторові рішення об'єктів обслуговування, розташованих у складі транспортнопересадочних вузлів // X Международная научно-техническая конференция "Архитектура исторического Киева. Синергия архитектуры та дизайна 1617.10.2024р. Київ, КНУБА.с.294-295.

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Голова ради - доктор архітектури, професор Ковальська Гелена Леонідівна, завідувач кафедри теорії архітектури і архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури. Дякую офіційним опонентам і рецензентам, які ретельно опрацювали представлену наукову працю і надали низку важливих зауважень, з якими я погоджуюсь. Зауваження: можна було б більш ретельно оптимізувати загальні висновки даної роботи, яких наведено дещо забагато. Роботу підтримую, тема актуальна, дисертація виконана у повному обсязі з дотриманням усіх вимог.

Рецензент - доктор архітектури, професор Товбич Валерій Васильович, завідувач кафедри інформаційних технологій в архітектурі Київського національного університету будівництва і архітектури, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. На наш погляд, дещо перевищено амбітно визначення наукової новизни в пункті ВПЕРШЕ, як в кількості позицій так і в змісті. В різних дослідженнях і інтерпретаціях уже були визначені свої кваліфікаційні ряди об'єктів обслуговування. Як результат дослідження можливо було б зробити порівняння і захистити своє визначення і результати як позицію вперше.

2. У роботі дещо поверхнево представлені транспортно-пересадочні вузли України, можна було б ознайомитися з цими питаннями глибше і навести приклади, які стосуються не тільки м. Києва.

3. В описі рисунків 1.1 та 1.2 можна було б конкретизувати назви. в рис. 1.1. «Статистичні дані щодо транспортних засобів» зробити аналіз по однаковим критеріям для різних країн, а рис. 1.2. не називати так узагальнено «Сучасний стан інфраструктури» для двох міст Стамбулу і Києва. До того ж на рис. 1.2. нерозбірливі умовні позначки.

4. У третьому розділі разом з ретельно проробленими насиченими інформацією рисунками представлені не інформативні окремі пропозиції дитячих ігрових майданчиків (рис. 3.9, стор. 146) без прив'язки до планувальних

схем. Краще було б представити приклади чотирьох рівнів типізації громадських будівель у зв'язку з транспортно-пересадочними вузлами, наведеними у тексті (на стор. 145, 147).

5. Перелік матеріалів та опис фурнітури наприкінці такої вагомій містобудівної роботи виглядає не зовсім коректно. Слід було б завершити підсумковим узагальнюючим формулюванням з описом тенденцій подальшого розвитку стосовно застосування інженерно-технічних і конструктивних рішень та будівельних матеріалів для об'єктів обслуговування, розміщених на ТПВ.

Рецензент - кандидат архітектури, доцент Щурова Вікторія Анатоліївна, доцент кафедри дизайну архітектури Київського національного університету будівництва і архітектури, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У першому розділі, п. 1.1 (див. стор. 41) автор наводить три типи транспортно-пересадочних вузлів, розроблені за японською концепцією, але надалі не зазначає, як вони використані в його класифікації;

2. На рис. 2.3. «Структура системи об'єктів обслуговування, розміщених на транспортно-пересадочних вузлах» замість наведених функцій доцільніше було б конкретизувати, які саме функціональні зони чи об'єкти відповідають щаблям піраміди потреб А. Маслоу та описаним у тексті шести рівням ідеальної структурної моделі.

3. У другому розділі п. 2.3. опис принципу гармонізації є дещо узагальненим в складовій «створення зовнішніх та внутрішніх об'єктів естетизації», умовними є схеми на рис. 2.6, (2.04 а – 2.04 г), які наочно не несуть інформативної ясності та опущені в тексті.

4. В п. 3.3 перераховуючи композиційні засоби прийоми (стор. 153), автор не торкається питань акцентування важливих вузлових сполучень міста домінантними комплексами, потребою в символізації в'їздів до міст, урочистості та формування важливості цих споруд.

5. Більшій значущості третьому розділу додало б наведення проєктних прикладів впровадження результатів, прив'язаних до визначених автором принципів.

6. Стосовно оформлення малюнків, в друкованому примірнику дисертації деякі малюнки і додатки перенасичені схемами з дрібним шрифтом, надмірне застосування піктограм ускладнює сприйняття важливої наочної інформації. А саме: рисунки 1.4, 1.5, 1.6, 1.10, 1.12, 1.13, 2.3, 2.4; додатки 4, 6.1, 6.2.

Офіційний опонент - доктор архітектури, доцент Древаль Ірина Владиславівна, професор кафедри містобудування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова. Надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Визначений в роботі об'єкт дослідження «об'єкти громадського обслуговування у складі транспортно-пересадочних вузлів», потребує уточнення його меж, оскільки найкрупніші ТПВ, що формуються на базі транспортних мереж вищого рангу набувають якостей, відмінних від ТПВ міського рангу і розглядаються сьогодні як новітні багатофункціональні громадсько-транспортні містобудівні комплекси, що займають площі в десятки га. Важливо визначити

межу між ТПВ, які мають в своєму складі об'єкти громадського обслуговування, і центрами громадського обслуговування, які включають ТПВ и мають свої особливості архітектурної організації. Це спростило би дослідження великого різноманіття складних об'єктів.

2.Окрім наведеного в роботі термінологічного словника вельми доцільно було провести ретельний термінологічний аналіз таких понять як «архітектурно-планувальна організація», «транспортно-пересадочний вузол», «споруда», «межі об'єкту» для більш точного формулювання авторської думки і дотримання вимог чіткості та однозначності наукових формулювань.

3.До визначених автором факторів впливу на формування об'єктів обслуговування в складі ТПВ доцільно було додати якісні і кількісні характеристики пасажирського потоку, що визначає потреби в об'єктах громадського обслуговування та впливає на їх архітектурно-планувальну організацію.

4.В роботі присутні помилки, які слід віднести до категорії «технічних». Так, у загальних висновках отримали відображення не усі сформульовані завдання, які були вирішені в розділах, а у переліку завдань пропущене завдання «визначення факторів впливу на формування об'єктів обслуговування в структурі ТПВ», яке було опрацьовано автором в розділі II.

5.Захоплення автором своєю роботою пояснює, чому її окремі фрагменти виходять за межі мети та завдань дослідження. Це, наприклад, прийоми модернізації конструктивних елементів та інженерного обладнання, пропозиції щодо формування центру міста пішохідним, прийоми розміщення візуальної інформації на об'єктах супутнього обслуговування (роз. III).

Офіційний опонент - доктор архітектури, доцент Рочняк Юрій Альфредович, професор кафедри архітектурного проектування Інституту архітектури та дизайну Національного університету «Львівська політехніка», надав позитивний відгук із зауваженнями:

1.Стосовно дослідження транспортно-пересадочних вузлів, що розвиваються на базі вокзальних комплексів, то у роботі проаналізовано японський досвід. Бажано було б також навести приклади розвитку українських вокзалів.

2.Значно підвищило б актуальність даної роботи аналіз та пропозиції подвійного призначення об'єктів обслуговування підземних просторів транспортно-пересадочних вузлів в умовах війни в Україні.

3.У тексті дисертації видається доцільнішим укрупнення загальних висновків по роботі, оскільки їхня велика кількість дещо розпорошує цільність позитивних відповідей до поставлених завдань.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Мустафі Махмуду Абдулгані Мустафі** ступінь доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Гелена Ковальська

Підпис голови разової спеціалізованої
вченої ради Гелени Ковальської засвідчую:

Перший проректор з наукової роботи та
інноваційного розвитку

Олексій Шкуратов